

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-08-18
Besvaras senast
2021-09-16

Till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:868 Säkerhetspolisens utredningar om personer med kurdiskt ursprung

I Sverige bor många med kurdiskt ursprung. En del kom hit som barn, andra är födda här. En del blir kära i någon som bor i Sverige, andra blir kära i någon som bor i ett annat land. En del väljer att bosätta sig i kärlekens hemland medan andra väljer att bosätta sig i Sverige.

Just nu behandlas flera ansökningar om uppehållstillstånd för just personer med kurdiskt ursprung och partner till svenskar med kurdiskt ursprung. Ett tredtiotal av dem riskerar att få avslag av Migrationsverket eftersom Säpo bedömer att de eller partnern utgör säkerhetsrisker.

Nyligen utvisades en belgisk medborgare från Sverige. Personen är gift med en svensk, och de har två barn ihop. De har bott i Sverige i flera år, och både hon och maken har jobb. När hon vände sig till Migrationsverket för att få permanent uppehållstillstånd fick hon i stället ett utvisningsbeslut och ett förbud att återvända till Sverige på tio år. Säpo menade att hon är en fara för rikets säkerhet. Utan att få förklarar vad Säpo grundar detta på utvisades alltså personen, som inte kan försvara sig mot anklagelserna. Den belgiska myndigheten gör en annan bedömning och ser henne inte som ett säkerhetshot.

Den som utvisas från Sverige till Turkiet, vilket flera riskerar att göra, går ett annat öde till mötes. Den som utpekats som PKK-sympatisör, sant eller osant, riskerar långa fängelsestraff.

Den turkiska säkerhetstjänsten ser sympatier för den fängslade politikern Selahattin Demirtaş, firande av det kurdiska nyåret newroz, deltagande på aktiviteter för kurdernas rättigheter och stöd till det legitima partiet HDP som stöd till terrorister. Även svenska politiker har stämplats som terrorist sympatisörer av turkisk säkerhetstjänst.

Just nu granskar alltså Migrationsverket ett tredtiotal kända ansökningar om uppehållstillstånd från personer med kurdiskt ursprung, där Säpo är inblandat. Det finns med största sannolikhet också ett mörkertal.

På grund av risken för att avvisas till Turkiet och vad som väntar där om den turkiska säkerhetstjänsten anser att personen har kopplingar till PKK väljer de flesta att vara anonyma. De frågor som Säpo ställer är de frågor som leder till

terrorismstämpling i Turkiet men som knappast utgör någon risk mot Sveriges säkerhet:

”De frågade mig vad jag har för åsikter om PKK. Ser jag dem som en terrororganisation? Har jag haft någon relation till PKK? Anser jag att PKK och HDP har ett samröre? Och har jag deltagit i några kurdiska aktiviteter i Sverige? Jag blev helt chockad av deras frågor, för de påminde så mycket om den turkiska säkerhetspolisens frågor.” (Intervju i Dagens ETC.)

Det som de som kallats till Säpo har gemensamt är att de alla sympatiserar med den kurdiska vänsteroppositionen i Turkiet och också har uttryckt stöd för det kurdiska självstyret i nordöstra Syrien, enligt Dagens ETC som talat med flera av dem. Såväl Vänsterpartiet som regeringspartiet Socialdemokraterna har ett utvecklat samarbete med den kurdiska vänsteroppositionen.

Nyligen fick en Uppsalabo avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd. Personen anklagas inte för något av Säpo, utan det är hans fru som anses vara ett hot mot rikets säkerhet, och man anser att hans närvaro i Sverige kan förstärka detta hot som hon påstås utgöra.

Hon var under några år medlem i NCDK, Kurdiska demokratiska samhällscentret, och under något år aktiv då hon deltog på manifestationer till stöd för HDP och syrienkurderna, bland annat vid angreppen på Kobane. Hon har inte varit aktiv i föreningen sedan 2016.

Hon arbetar som högt uppsatt tjänsteman i en statlig myndighet och är höggravid med parets andra barn. Personen som fick avslag har just slutfört en svensk utbildning. Migrationsverket menar att han ska avvisas till Turkiet och inte få återinträda i Schengen på tio år. Familjen har därmed ingen möjlighet att ens träffas i de flesta av Europas länder. Frun har bott i Sverige i stort sett hela sitt liv och tvingas nu flytta till Turkiet om hon ska kunna leva tillsammans med sin man och barnen ska kunna växa upp med båda sina föräldrar. Samtidigt finns det en risk att de båda fångslas om de flyttar till Turkiet.

I Sverige får kurdiska barn hemspråksundervisning på kurdiska, och barnen talar kurdiska hemma. I Turkiet förväntas de tala turkiska, ett språk som svenskar med kurdiskt ursprung sällan behärskar.

Ett av de stora problemen med Säpos utredningar är att de är hemligstämplade

och att den som är drabbad inte har någon möjlighet att försvara sig mot anklagelserna, vare sig mot Säpo eller mot Migrationsverket. Det enda personen kan gå på är de frågor som han eller hon fått.

I en tidigare interpellationsdebatt hänvisade statsrådet till att han inte kan uttala sig i enskilda frågor. Men det är inte en enskild fråga när minst trettioalet personer med kurdiskt ursprung får frågor som handlar om deras syn på turkisk politik och denna syn ses som grund för att inte bevilja uppehållstillstånd. Denna syn på Turkiets politik delas av de flesta partier, inklusive regeringspartierna, men ändå innebär det att Säpo ser detta som ett hot mot Sveriges säkerhet. Då är också alla statsråd och nästan hela Sveriges riksdag hot mot Sveriges säkerhet.

Med anledning av vad som anförts ovan vill jag fråga statsrådet Mikael Damberg:

1. Avser statsrådet att inom ramen för sin styrning av Säpo låta granska eller vidta några andra åtgärder avseende samarbetet mellan Säpo och MIT?
2. Avser statsrådet att göra det möjligt för personer som nekas uppehållstillstånd kopplat till Säpos utlåtanden att få vetskap om vilka dessa anklagelser är och därmed kunna bemöta dem och försvara sig?
3. Anser statsrådet att det är rimligt att splittra barnfamiljer och att detta är förenligt med barnkonventionen, eller avser statsrådet att vidta några åtgärder för att ändra den berörda lagstiftningen eller för att på annat sätt förhindra att så sker?

.....
Ilona Szatmari Waldau (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck